

symposium

bodem breed

De Europese bodemmonitoringsrichtlijn

symposium

bodem breed

Ga naar menti.com | gebruik code 7570 3509

Achtergrond

- Belang gezonde en vitale bodems in EU bodemstrategie uit 2021 onder Europese Green deal.
- Gezonde bodems ook onderdeel van de EU zero pollution ambitie en biodiversiteitsstrategie.
- Aangekondigd als bodemgezondheidsrichtlijn.
- Maar: afgezwakt tot Bodemmonitoringsrichtlijn.
- Eerdere voorstel Kaderrichtlijn bodem uit 2006 niet aangenomen.

Het proces in Nederland

- 5 juli 2023 voorstel van Europese Commissie voor de Richtlijn bodem*monitoring* en veerkracht.
- Binnen 6 weken na verschijnen EU voorstel eerste beoordeling naar Kamer (BNC fiche).
- Kabinet positief (geen bindende doelstellingen, geen no net land take) maar op onderdelen kritisch (one out, all out principe; EU norm fosfaat; schrappen compensatie-inspanning ruimtebeslag).
- Eerste en Tweede Kamer negatief subsidiariteitsoordeel.
- Verzoek zoeken blokkerende minderheid.
- Negatieve beeldvorming (natuurherstelverordening).

Proces in Brussel - Raad

- › Behandeling door Raad (lidstaten) en Europees Parlement (parallel).
- › Behandeling in raadswerkgroepen (en expert groepen) onder leiding Spanje, België en Hongarije. Nu Polen.
- › Instructies voor permanente vertegenwoordiging.
- › Voorbereid in samenwerking met een interbestuurlijk dossierteam.
- › Op 17 juni hebben de lidstaten op EU milieuraad ingestemd met de tekst in een algemene oriëntatie. Ook NL. Kamer blijft kritisch, moties.
- › AO tekst is de basis voor Hongarije en Polen (namens lidstaten) in de trilogie met EP en EC.

Proces in Brussel - Europees Parlement

- › ENVI (milieu) comité in lead.
- › Rapporteur Hojsík (Slowakije).
- › Behandeling AGRI (landbouw), afzwakking richtlijn.
- › ENVI ambitieuzer dan EC voorstel.
- › Stemming plenaire vergadering 11 April, herbevestiging 21 oktober. Grotendeels meer ambitie, maar schrappen van duurzaam bodembeheer maatregelen.
- › Basis voor EP positie trilogie.
- › Pas na trilogie definitieve richtlijn.

Proces in Brussel - Trilogen

- › Start onder Hongaars voorzitterschap november 2024 (sneltrain) EP geeft veel weg.
- › Maar: veel discussie (zorgen boeren) over artikel duurzaam bodembeheer en bijlage duurzaam bodembeheermaatregelen (soil resilience, schrappen bijlage).
- › Geen akkoord in triloog 12 December.
- › Verder onder Pools voorzitterschap.
- › In triloog op 9 April deal bereikt tussen EP, EC en Raad!
- › Maar: nog geen gelopen race. Nog stemmingen in Raad en EP...
- › Bij instemming: vertalingen en vaststelling richtlijn na zomer 2025.
- › 20 dagen na publicatie in EU publicatieblad gaan termijnen lopen.

Waar gaat de richtlijn over?

- › Landbodem → toplaag aardkorst tot het moedergesteente en op het landoppervlak (dus niet onder water)
- › Alle bodems, dus stedelijk, natuur en landbouw
- › Bodemgezondheid → fysisch, chemisch en biologische toestand van de bodem waarin het als een vitaal levend systeem kan functioneren en ecosysteemdiensten kan leveren

Inhoud van de richtlijn

- › Monitoring tbv van lange termijn streefdoel gezonde bodem in 2050
- › Gezonde bodem nodig voor klimaatadaptatie, -mitigatie, voedselzekerheid, biodiversiteit
- › Geen bindende doelen en geen verplichtende maatregelen

3 inhoudelijke hoofdstukken:

- › Monitoring en beoordeling gezondheid bodem
- › Duurzaam beheer van bodems, inclusief mitigerende principes in geval bodemafdekking
- › Identificeren en beheren verontreinigde bodems

Ook:

Rapportage aan Commissie en informatie aan publiek

Ondersteuning door EC bij implementatie, 7½ jaar (huidige tekst) evaluatie voortgang door Commissie

Hoofdstuk 1 Inhoud monitoringskader

Deel A

Bodemparameters en criteria op EU niveau

Verzilting, verdichting, afname organisch koolstof.

- Beperkt ruimte om bodemparameters en criteria aan te passen
- Ruimte om bepaalde gebieden niet mee te nemen in beoordeling bodemgezondheid

Deel B

Bodemparameters, criteria aan lidstaten
Erosie, fosfor (P), bodemverontreiniging (lijst metalen) en waterretentie en waterinfiltratie

- Lidstaten moeten selectie organische verontreinigende stoffen vaststellen

Deel C

Bodemparameters zonder criteria

Nutriëntenoverschot, verzuring, verdichting, afname biodiversiteit, verplicht: DNA-metabarcoding for fungi and bacteria

- Geen criterium → weegt niet mee bij beoordeling bodemgezondheid
- Lidstaten mogen meer biodiversiteitsparameter(s) kiezen

Deel D

Indicatoren voor bodemafdekking en bodemvernietiging (als onderdeel ruimtebeslag)

- Weegt niet mee bij beoordeling bodemgezondheid
- Via sateliet (copernicus)
- Lidstaten mogen extra indicatoren meten

Nieuw:

Verplicht meten van:

- PFAS
- Pesticiden

Archief van bodemonsters

LUCAS monitoring

Uitvoeren monitoring

- Monitoring vindt elke 6 jaar plaats
- Aanwijzen bodemdistricten en bodemeenheden
 - Bodemdistricten vallen onder bevoegde autoriteit(en)
 - Bodemeenheden zijn het niveau waarop bodemgezondheid wordt gemeten

Beoordelen monitoringsdata

- Beoordelen van bodemgezondheid gaat aan de hand van:
 - Non binding sustainable target values
 - Operational trigger values
- Veel flexibiliteit dus zelf waardes vaststellen --> discussie op nationaal niveau
- Andere systematiek dan Omgevingswet

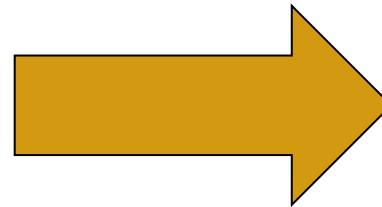
Hoofdstuk 2 duurzaam bodembeheer

Wat het was:

Vaststellen en geleidelijk implementeren

- duurzame bodembeheerpraktijken definiëren alle bodems

Vaststellen bodembeheerpraktijken met negatieve invloed op bodemgezondheid

Wat het nu is (wat we nu weten, definitieve tekst nog niet beschikbaar):

Sustainable soil management principles vervangen door support to soil health and soil resilience

Bijlage met indicatieve maatregelen geschrapt (Toolbox?)

Er komt nu meer voorlichting, bewustwording en onderzoek en innovatie

Artikel 11 ruimtebeslag/bodemafdekking

- Geen no net land take doelstelling.
- Lidstaten moeten bepaalde mitigerende principes in overweging nemen om zo veel mogelijk het verlies van het vermogen van bodem om ecosysteemdiensten te leveren te beperken.
- Overduidelijke inspanningsverplichting, ook in lijn WBS principes.
- Geen steun voor het schrappen van (inspanning) tot compensatie (verlies vermogen bodem tot leveren ecosysteemdiensten) in geval bodemafdekking.
- O.l.v. NL samen met Zweden en Italië (juist ambitieus) “delicaat” compromis.
- Nog duidelijkere inspanningsverplichting, expliciete verwijzing RO-bevoegdheid lidstaten.

Hoofdstuk 3 bodemverontreiniging

Hoofdstuk 3 bodemverontreiniging

- Lidstaten moeten een systeem introduceren om systematisch en actief potentieel verontreinigde locaties te identificeren
 - → a.h.v. risicovolle activiteiten, monitoringsresultaten, ongewone voorvallen, etc.
- Potentieel verontreinigde locaties worden door bevoegde autoriteit opgenomen in een register
- Lidstaten stellen lijst met risicovolle activiteiten op
 - → *Vml Wbb lijst met UBI-codes lijkt hierop, is echter niet geactualiseerd naar nieuwe inzichten (bv. opkomende stoffen, zoals PFAS)*
- Lidstaten stellen vast wanneer er sprake is van een onaanvaardbaar risico voor mens en milieu

Vooruitblik implementatie

- Omzetting in nationale wetgeving
 - › 3 jaar na inwerkingtreding
 - › Inclusief indeling bodemdistricten en bevoegde autoriteiten
 - › Vaststellen sustainable target values en operational trigger values (doorwerking)
- Uitwerking richtlijn:
 - Samen met mede overheden
 - Benutten bestuurlijk overleg bodem als stuurgroep
- Eerste keer monitoren 5 jaar na inwerkingtreding van de richtlijn.
- Rapporteren aan de EC via EU Soil health portal na 6,5 jaar.

Tijdslijn Bodemmonitoringsrichtlijn

Legenda

Algemeen

Monitoring en beoordeling bodemgezondheid

Duurzaam beheer van bodems

Identificeren en beheer van verontreinigde locaties

Elke 6 jaar rapporteren:

Monitoring en beoordeling bodemgezondheid

Trend analyse bodemgezondheid

Stand van zaken uitvoering duurzaam bodembeheer

Stand van zaken verontreinigde locaties

Gegevens en informatie in register delen

Elke 3 jaar bepalen:

Waarden van indicatoren voor bodemafdekking en -verwijdering

Inwerkingtreding

2025

2030

2035

3 jaar	3 jr & 3 mnd	4 jaar	5 jaar	5 jr & 6 mnd	6 jaar	6 jr & 6 mnd	7 jr & 6 mnd	10 jaar
Inwerking-treding aansluitende wetgeving	Bodem-districten en eenheden delen met EC	Vaststellen aanpak verontreinigingen	Eerste metingen uitgevoerd	Vastgestelde duurzame bodembeheer-principes delen met EC	Eerste beoordeling bodem-gezondheid	Eerste rapport delen met EC	Evaluatie richtlijn tot nu toe door EC	Alle locaties verdacht op verontreiniging vastgesteld
Target en trigger values vaststellen	Overzicht bevoegde overheden delen met EC	Register verontreinigde locaties opstellen	Definiëren duurzame bodembeheer principes					

Vragen?

Monitoring van bodemgezondheid: hoe maken we het zo nuttig mogelijk

- Landelijk monitoringsysteem voor alle bodems wordt opgezet.
- Kader: Europese bodemmonitoringsrichtlijn.
- Veel ruimte voor invulling die goed aansluit bij nationale context.
- Keuze voor descriptoren, sustainable target values en operational trigger values, bodemeenheden en districten, wijze van uitvoering en informatiedeling etc.

Bodemgezondheid en maatschappelijk opgaven

- Fysische, chemische en biologische bodemkwaliteit van belang voor nationale opgaven: wateroverlast en droogte, toekomstbestendige landbouw, schoon en voldoende drinkwater, klimaatverandering, natuur, leefbare steden.

Bodemgezondheid: informatiebehoefte

- Interactieve sessie om informatiebehoefte met betrekking tot bodemgezondheid in kaart te brengen
- Aantal vragen bespreken in vier groepen
- Schrijf je ideeën op post-its en maak gebruik van de flip-overs
- Tot 11:45
- Plenaire terugkoppeling: één iemand per groep

Bodemgezondheid: informatiebehoefte

1. **Wat voor soort bodeminformatie** is nuttig voor uw eigen werkpraktijk?
2. Wat zijn **vereisten/randvoorwaarden** om die informatie van nut te maken?

Denk bijvoorbeeld aan schaalniveau, op welk niveau de data representatief moet zijn, voor welke gebruiken etc.

3. **Hoe** kan die informatie het best beschikbaar gesteld worden?

Ruwe data, kaarten, soort platform etc.